

جمهوری اسلامی ایران

وزارت آموزش و پرورش

معاونت آموزش ابتدایی

برنامه راهبردی معاونت آموزش ابتدایی استان خراسان جنوبی

بررسی و تحلیل شاخص های آماری SWOC

آموزش پیش دبستانی و دوره ابتدایی خراسان جنوبی

تیرماه ۱۳۹۳

برنامه راهبردی معاونت آموزش ابتدایی استان خراسان جنوبی

عنوان و نام پدیدآور: برنامه راهبردی معاونت آموزش ابتدایی استان خراسان جنوبی: بررسی و تحلیل شاخص‌های آماری SWOC آموزش پیش‌دستانی و دوره ابتدایی خراسان جنوبی/ مولفان: طاهره حمیدی، او دیگرنه، همکاران: تألیف: ابراهیم رضایی، پریدخت اصلاتی، زهرا محمدی‌فرد (به سفارش معاونت آموزش ابتدایی اداره کل آموزش و پرورش خراسان جنوبی)

مشخصات نشر: بیرجند: نشر چهار درخت، ۱۳۹۳.

مشخصات ظاهری: ۷۹ ص: مصور (رنگی)، نمودار (رنگی)، جدول (رنگی).

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۵۲۱-۱۰-۶

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: مولفان: طاهره حمیدی، پرویز علی پورمقدم، محمدعلی شاکری، محمدرضا قائمی

عنوان دیگر: بررسی و تحلیل شاخص‌های آماری SWOC آموزش پیش‌دستانی و دوره ابتدایی خراسان جنوبی

موضوع: آموزش ابتدایی - ایران - خراسان جنوبی

موضوع: آموزش ابتدایی - ایران - خراسان جنوبی - امار

موضوع: آموزش ابتدایی - ایران - خراسان جنوبی - برنامه‌ریزی

شناسه افزوده: حمیدی، طاهره، ۱۳۵۱ -

شناسه افزوده: رضایی، ابراهیم

شناسه افزوده: اصلاتی، پریدخت

شناسه افزوده: محمدی‌فرد، زهرا، ۱۳۵۶ -

شناسه افزوده: ایران، وزارت آموزش و پرورش اداره کل آموزش و پرورش استان خراسان جنوبی، معاونت آموزش ابتدایی

رده بندی کنگره: ۱۳۹۳ ۴۱۶ (الف) ۱۵۶۱ LB

رده بندی دیویی: ۳۷۲/۹۵۵۸۲۹

شماره کتابشناسی ملی: ۳۶۲۵۲۸۱

کلیه حقوق این اثر متعلق به معاونت آموزش ابتدایی اداره کل آموزش و پرورش خراسان جنوبی می‌باشد.

مؤلفان: طاهره حمیدی، پرویز علی پور مقدم، محمدعلی شاکری، محمدرضا قائمی

همکاران تألیف: ابراهیم رضایی، پریدخت اصلاتی، زهرا محمدی‌فرد

ویراستار ادبی: طاهره حمیدی

امور تایپ و صفحه آرایی: محمد علی شاکری

طرح جلد: راضیه زراعتگر

ناشر: نشر چهار درخت

چاپ اول: ۱۳۹۳

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

محل نشر: بیرجند

چاپ و صحافی: مهرنگ

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۵۲۱-۱۰-۶

معاونت آموزش ابتدایی اداره کل آموزش و پرورش خراسان جنوبی

نشانی: بیرجند، خیابان معلم، چهار راه بهداشتی، تلفن: ۰۵۶۱-۴۴۴۵۹۰۴

بیرجند - خیابان شهید مطهری ۲۳ - مقابل کتابخانه الغدیر

نشر چهار درخت تلفن: ۲۲۳۴۷۸۰ همراه: ۰۹۱۵ ۵۶۱ ۷۱۵۵

www.4derakht.ir

نشر چهار درخت
www.4derakht.ir

فهرست مطالب

صفحه	فهرست
۸	سخن مدیر کل
۹	مقدمه
۱۱	بخش اول- دوره آموزش پیش دبستانی
۱۲	تحلیل کلی روند دوره پیش دبستانی کشور
۱۴	جدول ۱- آمار و اطلاعات دوره پیش دبستانی
۱۴	نمودار ۱- مقایسه ی جمعیت ۵ساله با نوآموزان و درصد پوشش طی سالهای ۸۷-۹۳
۱۵	نمودار ۲- مقایسه ی کل با نوآموزان روستایی و درصد پوشش روستایی طی سالهای ۸۷-۹۳
۱۵	نمودار ۳- تعداد کلاس های آمادگی طی سالهای ۸۷-۹۳
۱۶	نمودار ۴- مقایسه کلاسهای روستایی با کل کلاسها طی سالهای ۸۷-۹۳
۱۶	نمودار ۵- نسبت نوآموزان دختر از کل طی سالهای ۸۷-۹۳
۱۷	بخش دوم- دوره آموزش دبستانی
۱۸	دوره آموزش دبستانی در آینه ی آمار
۱۸	جدول ۲- برخی اقلام آماری بر شاخص های کمی آموزش دبستانی در سالهای ۸۸-۹۳
۲۱	نمودار ۱- درصد معلمان مرد و زن دوره ابتدایی استان طی سالهای ۸۸-۹۳
۲۲	نمودار ۲- آمار مدرک تحصیلی معلمان دوره ی ابتدایی استان طی سال های ۸۸-۹۳
۲۳	نمودار ۳- نسبت دانش آموز به معلم در دوره ی ابتدایی استان طی سالهای ۸۸-۹۳
۲۳	نمودار ۴- تعداد مدارس شهری و روستایی در دوره ابتدایی استان طی سال های ۸۸-۹۳
۲۴	نمودار ۵- تعداد کلاسهای مدارس شهری و روستایی در دوره ابتدایی استان طی سالهای ۸۸-۹۳
۲۴	نمودار ۶- کلاسهای چند پایه در دوره ی ابتدایی استان طی سالهای ۸۸-۹۳
۲۵	نمودار ۷- درصد کلاسهای مدارس دولتی و غیر دولتی در دوره ی ابتدایی استان طی سالهای ۸۸-۹۳
۲۵	نمودار ۸- تعداد دانش آموزان شهری و روستایی در دوره ی ابتدایی استان طی سالهای ۸۸-۹۳
۲۶	نمودار ۹- دانش آموزان دختر و پسر در دوره ی ابتدایی استان طی سالهای ۸۸-۹۳
۲۶	نمودار ۱۰- دانش آموزان مدارس دولتی و غیر دولتی در دوره ابتدایی استان طی سالهای ۸۸-۹۳
۲۷	نمودار ۱۱- میانگین تراکم کلاسهای شهری و روستایی در دوره ابتدایی استان طی سالهای ۸۸-۹۳
۲۸	نمودار ۱۲- مدارس نوبت دوم و صبح در دوره ابتدایی استان طی سالهای ۸۸-۹۳
۲۸	نمودار ۱۳- نرخ جذب خالص در دوره ابتدایی استان طی سالهای ۸۸-۹۲

نمودار ۱۴- نرخ جذب ناخالص در دوره ابتدایی استان طی سالهای ۸۸-۹۲	۲۹
نمودار ۱۵- پوشش واقعی در دوره ی ابتدایی استان طی سالهای ۸۸-۹۲	۲۹
نمودار ۱۶- پوشش ظاهری در دوره ی ابتدایی استان طی سالهای ۸۸-۹۲	۳۰
نمودار ۱۷- نرخ ماندگاری در دوره ابتدایی استان طی سالهای ۸۸-۹۲	۳۰
نمودار ۱۸- نرخ ارتقای پایه اول در دوره ابتدایی استان طی سالهای ۸۸-۹۲	۳۱
نمودار ۱۹- نرخ ارتقای پایه پنجم در دوره ی ابتدایی استان طی سالهای ۸۸-۹۲	۳۱
نمودار ۲۰- نرخ تکرار پایه اول در دوره ابتدایی استان طی سالهای ۸۸-۹۲	۳۲
نمودار ۲۱- نرخ تکرار پایه پنجم در دوره ابتدایی استان طی سالهای ۸۸-۹۲	۳۲
نمودار ۲۲- درصد قبولی در دوره ی ابتدایی استان در طی سالهای ۸۸-۹۲	۳۳
نمودار ۲۳- نرخ ترک تحصیل پایه اول در دوره ابتدایی استان طی سالهای ۸۸-۹۲	۳۳
نمودار ۲۴- نرخ ترک تحصیل پایه پنجم در دوره ابتدایی استان طی سالهای ۸۸-۹۲	۳۴
نمودار ۲۵- آمار سنوات خدمت و مدرک تحصیلی معلمان دوره ابتدایی استان طی سالهای ۸۷-۹۳	۳۴
نمودار ۲۶- آمار مشمولین (معلمان بر اساس مدرک) بازنشستگی در دوره ی ابتدایی استان طی سالهای ۹۲-۹۷	۳۵
نمودار ۲۷- آمار مشمولین (معلمان مرد و زن) بازنشستگی در دوره ی ابتدایی استان طی سالهای ۹۲-۹۷	۳۵
جدول ۵- عملکرد (میانگین) استانی دفتر آموزش دبستانی از سال ۸۸-۹۲	۳۵
بخش سوم- آموزش و پرورش عشایر استان	۳۷
آموزش و پرورش عشایر در آینه ی آمار	۳۸
جدول ۶- برخی اقلام آماری آموزش و پرورش عشایر طی سالهای ۸۸-۹۳	۳۸
تحلیل برخی اقلام آماری و شاخص های آموزش و پرورش عشایر طی سالهای ۸۸-۹۳	۴۱
نمودار ۱- تعداد معلمان مدارس عشایر استان به تفکیک جنسیت طی سالهای ۸۸-۹۳	۴۲
نمودار ۲- مدرک تحصیلی معلمان مدارس عشایری طی سالهای ۸۸-۹۳	۴۲
نمودار ۳- نسبت دانش آموز به معلم طی سالهای ۸۸-۹۳	۴۳
نمودار ۴- تعداد آموزشگاه های عشایری طی سالهای ۸۸-۹۳	۴۴
نمودار ۵- تراکم کلاس مدارس دوره ی ابتدایی عشایری طی سالهای ۸۸-۹۳	۴۴

صفحه	فهرست
۴۵	نمودار ۶- تعداد دانش آموزان مدارس عشایری طی سالهای ۸۸-۹۳
۴۵	نمودار ۷- درصد کلاسهای چند پایه طی سالهای ۸۸-۹۳
۴۶	نمودار ۸- درصد دانش آموزان دختر طی سالهای ۸۸-۹۳
۴۶	نمودار ۹- تعداد دانش آموزان عشایر استان طی سالهای ۸۸-۹۳
۴۷	نمودار ۱۰- تعداد بازماندگان از تحصیل جذب شده طی سالهای ۸۸-۹۳
۴۸	جدول ۷- عملکرد (میانگین) استانی اداره آموزش و پرورش عشایر از سال ۸۸-۹۳
۴۹	بررسی عملکرد معاونت آموزش ابتدایی در سالهای ۸۸-۹۲ (تحلیل شاخص های اداره آموزش و پرورش عشایر استان)
۵۲	تحلیل محیط بیرونی و درونی آموزش و پرورش عشایر استان
۶۹	بخش چهارم (SWOC) معاونت آموزش ابتدایی
۷۰	تحلیل محیط درونی و بیرونی معاونت آموزش ابتدایی
۷۵	چالش ها
۷۶	ساختار و سازماندهی
۷۷	برنامه درسی
۷۸	مدیریت آموزشی
۷۸	منابع مادی و مالی
۷۹	نظارت ، ارزیابی ارزشیابی و پژوهش

سخن مدیر کل:

موضوع تربیت انسان و موضع گیری های همه جامعه در قبال سعادت ، شقاوت و سرنوشت او ، بنیان نظام های تربیتی را پی ریزی می کند. این موضع گیری ها ناشی از باورهای فلسفی حاکم بر یک جامعه و تعیین کننده ی همه ی راه ها و روش هایی است که به یک ملت برای تحقق آرمان های خود اتخاذ خواهد کرد و در حقیقت حیطه های مشخصی را برای پاسخ به سوالی که در طول حرکت انسان و جامعه بسوی تعالی و کمال مطرح می گردد تعیین می کند. به عبارت دیگر مشخص می کند که پاسخ کدام سوالات مثبت و کدام سوالات منفی است. چه شرحی بر هر پرسش پذیرفتنی و کدام توضیح منطقی است. چه چیزهایی «باید» و چه چیزهایی «نشاید» . تصویری از جهان و انسان ارائه می شود تا همه تصمیم گیری ها را جهت دهد و زندگی رنگ دیگری پیدا کند . این پشتوانه فلسفی غنی در نظام تربیتی ما از یک سو در باورهای دینی و اسلامی و از دیگر سو تکیه بر فرهنگ کهن و بومی دارد و نسخه ی کم نظیری برای ایجاد تحول و پیشرفت و در نهایت درک مراتبی از حیات طیبه توسط متریان پدید آورده است . غایت این نظام تربیتی تربیت انسان کامل و راهنمایی تربی برای درک حیات طیبه است.

در همین راستا معاونت آموزش ابتدایی خراسان جنوبی نیز اقدام به تدوین برنامه چهار ساله با توجه به شرایط استان به ویژه وضعیت تحقق شاخص های گوناگون در استان نمود. در این برنامه پس از روشن شدن اهداف وضعیت کنونی استان به لحاظ شاخص های کمی و کیفی تبیین و سپس اهداف چهار ساله در راستای ارتقای شاخص ها و بهبود کیفیت تعیین شده است.

به دیگر سخن تحقق اهداف کلان سند تحول در قالب برنامه چهار ساله به صورت گام به گام به مدت چهار سال به گونه ای دقیق و قابل اندازه گیری تعریف گردیده تا راه برای مجریان در سطوح استانی ، منطقه ای و مدرسه ای هموار گردد. پیش بینی های صورت گرفته با بررسی شرایط استان و توجه به عملکرد سال های گذشته و میزان پیشرفت آن ، ضعف ها ، قوت ها ، تهدید ها و فرصت ها رقم خورده است. در بخش پایانی برنامه نیز برنامه ارزیابی تدوین گردیده است تا نه تنها در پایان هر سال بلکه قبل و در حین اجرای برنامه به ارزیابی آن بپردازد.

امیدواریم با همت والای همکاران ارجمند در سراسر استان شاهد تحقق اهداف مرقی سند تحول بنیادین و پیشرفت و تعالی و شکوفایی فرزندان عزیزمان بر شاخسارهای با طراوت نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران باشیم .

انشاء...

لامعی

مدیر کل آموزش و پرورش خراسان جنوبی

معاونت آموزش ابتدایی با استناد به سیاست های ابلاغی مقام معظم رهبری و اسناد فراذستی از جمله سند چشم انداز بیست ساله، قوانین توسعه کشور (برنامه های چهارم و پنجم)، نقش جامع علمی کشور، برنامه درسی ملی و سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، برنامه ی راهبردی خود را منطبق با مأموریت ای معاونت که همانا (فراهم سازی زمینه ی شناسایی، بروز و ظهور و پرورش استعداد ها و کسب شایستگی های پایه بر مبنای اصول و ارزش های دینی و ملی جهت دستیابی به مراتبی از حیات طیبه و فراهم سازی زمینه رشد و پیشرفت کشور است، تدوین و اجرا نموده است. در دوره ی ابتدایی سراسر استان در بخش شهری، روستایی و عشایری ۱۱۹۴ واحد آموزشی، ۴۳۹۳ معلم، ۷۶۲۹۳ دانش آموز وجود دارد که، ۹۴۴۷ آنان در بخش عشایری مشغول به تحصیل میباشند. پوشش تحصیلی در دوره ی ابتدایی ۵۹/۹۸٪ و پوشش نو آموزان در بخش پیش دبستانی ۴۹/۸۵٪ میباشد. دانش آموزان این دوره از بالاترین اشتیاق تحصیلی، شور و نشاط، حس کنجکاری و علاقه مندی و همراهی همه جانبه والدین برخوردارند. همچنین این دوره دارای نیروی متعهد، علاقه مند و پرکار بوده که تلاش های دلسوزانه و متعهدانه ی آنان باعث بهبود نسبی شاخص های کمی و کیفی دوره های ابتدایی شده است. شروع و عملیاتی شدن بخشی از سند تحول بنیادین آموزش و پرورش بدون تمهید و تدبیر زیر ساخت های مناسب آن در دوره ی ابتدایی از جمله پایه ششم، کمبود شدید اعتبارات، مشکلات و دشواری هایی مانند کمبود نیروی انسانی، کمی فضا، تجهیزات و امکانات، آموزش های ناکافی و... را برای این دوره ایجاد نموده است. امید است تحلیل وضع موجود در دو بخش شاخص های کمی و کیفی، در هر سه حوزه پیش دبستانی، دبستانی و عشایری و بررسی نقاط قوت- فرصت- ضعف و تهدید و شناسایی چالش ها و راهکارها در کلیه ی مولفه های آموزش و پرورش ابتدایی، راهگشای تهیه و تنظیم برنامه ها و فعالیت های آینده معاونت آموزش ابتدایی در به حداقل رساندن این مسائل باشد. در موازات اسناد فوق، نگاه هوشمندانه، عالمانه و آینده نگر وزیر محترم و توجه ویژه ایشان به فراهم کردن فرصت و دسترسی عادلانه به آموزش، مدرسه محوری، کیفیت بخشی به آموزش و بهسازی و توانمند سازی نیروی انسانی، زمینه و فرصت گرانمایی را برای معاونت آموزش ابتدایی فراهم نموده تا با استناد به این پشتوانه های قانونی و حمایت ها راه پیشرفت دوره ابتدایی کشور را هموار سازد.

این گزارش به بررسی وضعیت هر یک از حوزه های معاونت آموزش ابتدایی از نگاه آمار و تحلیل مربوط به آن و میزان دستیابی به شاخص های عملکردی کیفی و در ادامه بررسی محیط درونی و بیرونی (SWOC) معاونت آموزش ابتدایی پرداخته و چالش های موجود در هر یک از مولفه ها را مطرح می نماید. راهکارهای پیشنهادی متناظر با هر یک از چالش ها را عنوان نموده و بر اساس آن تقویم زمان بندی برنامه عملیاتی خود را ارائه می نماید. از آنجایی که راهکارهای احصا شده در طول برنامه های عملیاتی وزیر محترم قرار دارد، این معاونت برنامه های اولویت دار خود را با برش برنامه عملیاتی دولت تدبیر و امید منطبق نموده است.